Mexičané na řepných polích v USA

Těžký život mexických imigrantů v americkém zemědělství v polovině 20. století

MEXICANS IN SUGAR BEET FIELDS IN USA
HARD LIFE OF MEXICAN IMMIGRANTS IN AMERICAN AGRICULTURE IN MID-20TH CENTURY

Štěpánka Rubešová – Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové

Produkce cukru v USA a Mexiku

V USA došlo k prvním pokusům výroby cukru z cukrové řepy v 19. století, poté co byl v roce 1838 postaven první cukrovar v Massachusetts. Během několika desítek let, roku 1879, začal pracovat cukrovar v Kalifornii, následován dalším v pořadí v Nebrasce, ve městě Grand Island, v roce 1890. Historicky se produkovalo nejvíce cukrové řepy v oblasti u řeky Platte River, rozprostírají se od Colorada a Wyomingu až po Nebrasku. Další zemědělské plochy cukrové řepy vznikly v Kansasu a Montaně. Produkce cukru zde na počátku 20. století vzrostla ze 70 tis. t v roce 1899 na 4,5 mil. t v roce 1929 (4). Cukrová řepa se dnes pěstuje i v dalších státech (Washington, Oregon, Idaho, Severní Dakota, Minnesota a Michigan), v roce 2016/2017 se vyrobilo v USA ca 36,9 mil. t řepy a téměř 8 mil. t cukru (vč. třtinového).

V Mexiku se dnes produkce cukru soustřeďuje do 15 společností s celkem 54 činnými cukrovary, téměř výhradně se zde pěstuje třtina. Nejvíce cukru pochází ze státu Veracruz (36,5 %) s 22 cukrovary, následuje San Luis Potosí se čtyřmi a Jalisco se šesti cukrovary. Země je osmým největším producentem cukru na světě (cca 6 mil. t). Podle mexického ministerstva zemědělství zde činí roční průměrná spotřeba cukru 47,9 kg na osobu (3).

Obr. 1. Braceros v náborovém táboře

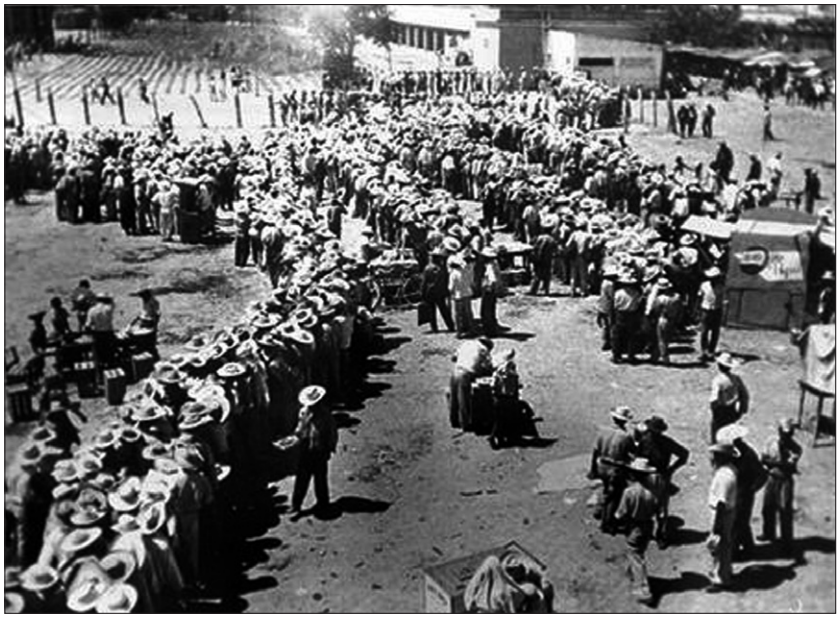

Pramen: www.opb.org/programs/oregonexperiencearchive/braceros

Mexičané na řepných polích v USA

Na sklizni cukrové řepy a výrobě cukru ve Spojených státech amerických se od roku 1900 podíleli z velké části mexičtí migranti, kteří se zasaženi chaosem a nejistotou Mexické revoluce vydali v roce 1911 za prací do země svého severního souseda. Během prvních desetiletí 20. století (1910–1930) přírůstek mexických migrantů, konkrétně v Nebrasce, vzrostl dvacetkrát, díky cukrovarnickému a železničnímu průmyslu (1, 2). V průběhu pěstitelské sezony cukrové řepy a její sklizně od září do listopadu byli tito zemědělští dělníci nuceni pracovat v 10–12hodinových směnách, šest nebo sedm dní týdně, a to za průměrnou mzdu 23–24 amerických dolarů za akr (2, 5).

V roce 1915 cukrovarnická společnost *Great Western Sugar Company* najala 500 mexických dělníků pro práci v oblastech Velkých plání (Great Plains) a o několik let později, v roce 1920 jejich počet markantně stoupl až na 13 000 (1). Během válečných let bojovaly společnosti za získání výjimky z Imigračního zákona z roku 1917, která by jim umožnila najímat sezónně mexické dělníky pod podmínkou, že se zaručí za návrat do jejich rodné země, což umožnilo v roce 1926 společnosti *Great Western* najmout 14 500 dělníků a také zaměstnat 55 pracovních agentů na nábor podél Rio Grande (6). V roce 1929 pracovalo na polích cukrové řepy ve státech Great Plains již téměř 30 000 Mexičanů. Celkově během let 1920 a 1930 Great Western zaměstnala 96 414 mexických občanů, což dělá v průměru 8 765 mužů za rok (1, 4, 7, 8).

V době druhé světové války se Spojeným státům americkým nedostávalo dostatečného počtu dělníků, kteří by zajistili chod zemědělské výroby, a tak se chudým mexickým zemědělcům a rolníkům naskytla možnost legálně poznat „Americký sen“. Spojené státy americké se dohodly s Mexikem na vytvoření programu na pomoc americkému zemědělství v podobě sezónního najímání mexických pracovních sil, nazvaného *Mexican Farm Labor Supply Program* (MFLSP), nebo také *Bracero Program*, který se zapsal do historie jako jedna z významných migračních vln Mexičanů do USA (9). *Bracero Program* vznikl 4. srpna 1942 a jeho pojmenování vychází se španělského slova – *brazo*, neboli ruka, z čehož vyplývá, že šlo o program zaměřený na manuální výpomoc ve Spojených státech

amerických s cílem vyřešit chaos a nedostatek potravin během dvou období, válečného a poválečného.

Během prvního období *Bracero programu*, od roku 1942 do 1947, přišlo z Mexika do USA cca 250 000 Mexičanů, přičemž celkově jich bylo přijato v rozmezí let 1942–1964 na zemědělskou práci 4,6 milionu (9, 10). Braceros byli většinou mladí nevzdělaní muži, kteří hledali v *Bracero programu* možnost vydělat si peníze s cílem finančně zabezpečit svou rodinu v Mexiku, jelikož ve své zemi nenašli žádný zdroj obživy. Byly zřízeny náborové tábory v několika mexických městech jako Mexicali, Hermosillo, Ciudad de México nebo Empalme na pobřeží Atlantského oceánu, kde teploty dosahují až 45 °C. V těchto podmínkách čekali na svou příležitost i pět měsíců, zatímco jim bylo poskytováno pouze jedno jídlo denně, žádné zdravotní pojištění ani výplata. Někteří v těchto těžkých podmínkách nepřežili a byli pohřbeni anonymně do společných hrobů. Dodnes se neví, kolik mužů zemřelo, zatímco čekali na práci v náborových táborech (11).

Obr. 2. Proces dezinfekce (1956)

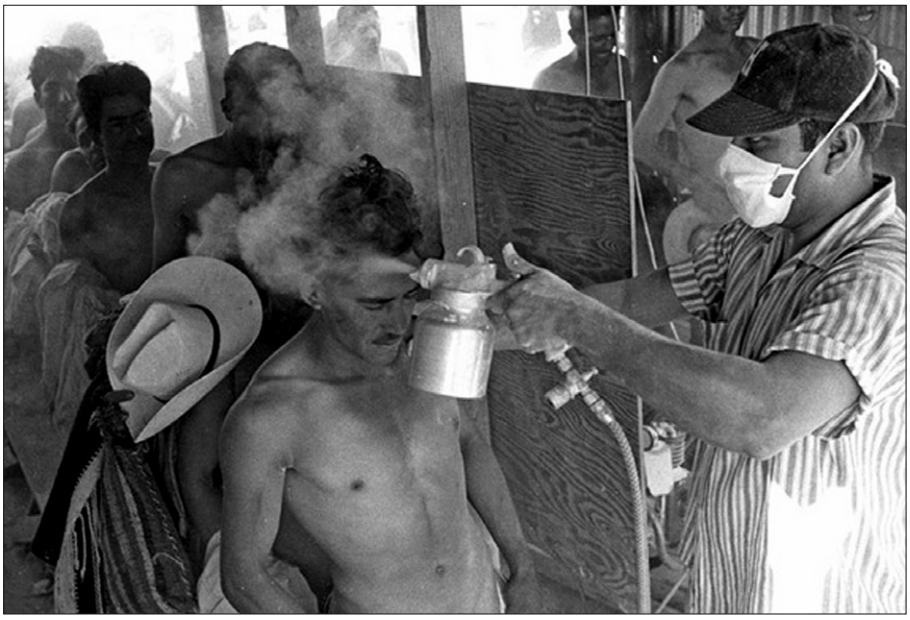

Pramen: Nadel, L.; National Museum of American History (www.mexicanborder.web.unc.edu)

V roce 1944 přišlo jen do Colorada 100 000 *Braceros,* z čehož 13 000 jich pracovalo na polích s cukrovou řepou (12).

Američtí farmáři měli enormní zájem najmout na svá řepná pole právě mexické dělníky, protože byli proslulí svou pracovitostí a velkými zkušenostmi s prací na zemědělské půdě. Imigranti byli pro farmáře také ideální levnou pracovní silou, snadno kontrolovatelnou, protože byli pod neustálým strachem z deportace a bez možnosti se sdružovat.

Braceros si však příliš sladký život na polích cukrové řepy neužili. Přestože byli velmi zruční zemědělci, byli často vystavováni diskriminaci ze strany bílých Američanů. Z Mexika do USA byli převáženi vlakem pro dobytek, museli projít nedůstojnou procedurou dezinfekce, mzdu dostávali nepravidelně a její výše se od slibované podstatně lišila. Podmínky, ve kterých bydleli při své těžké práci v USA, byly bídné a jídlo se spíše podobalo krmení pro prasata. Byli nuceni spát ve starých vlacích, zbořených chatrčích, chlívcích a živit se skopovými hlavami, pařáty, býčími oháňkami a hovězími srdci (13). Stále se prohlubující diskriminační postoje vůči Mexičanům, převážně ve státě Texas, vedly k rozhodnutí mexické vlády o vydání zákazu pro své občany, který jim nedovoloval se nechávat během let 1942–1947 v Texasu zaměstnávat (6).

Nepravidelná mzda a otřesné podmínky vedly často k opakovaným nepokojům, které v roce 1944 a 1946 vyústily ve vzpoury *Braceros* proti pracovním podmínkám právě při sklizni cukrové řepy. Mexičtí dělníci, kteří působili v Lincolnu, Idaho, se domáhali, aby se mohli raději než na pěstování cukrové řepy podílet na sklizni brambor, protože v tomto sektoru byla mzda podstatně vyšší. Špatné zacházení s mexickými dělníky ze strany amerických farmářů vedlo Kongres v roce 1951 ke schválení zákona *Public Law 78*, který monitoroval a reguloval najímání mexických dělníků na zemědělskou práci do USA (6).

Někteří žijící Braceros popisují své osobní zkušenosti. Například David Contreras promluvil v rozhovoru pro mexický časopis vycházející ve státě Sonora (14), David Salcido Martínez, Alonso Venegas Batres a další mexičtí *Braceros* popsali své zážitky v *History Archive* (15, 16). V Davidu Contrerasovi (14) zanechala jeho zkušenost s Bracero programem zničující pocity a i po 60 letech si vybavuje, jak tisíce mexických mužů urputně usilovalo o získání smlouvy s americkými farmáři, což se však všem nepodařilo, převážně kvůli zdravotnímu stavu a nemocem, které je zasáhly během několikaměsíčního čekání v bídných podmínkách o hladu v náborových táborech. Velmi bolestivě také popisuje, jak mnoho odmítnutých dělníků zemřelo hlady a žízní, protože neměli peníze na zpáteční cestu do svých domovů. O táboře v Empalme a dehydrataci, kterou v těžkých klimatických podmínkách zažil, hovoří další z pamětníků, Alonso Venegas Batres. David Salcido Martínez (15) práci získal a líčí svých 45 pracovních dnů na poli cukrové řepy na jedné z amerických farem v roce 1965. Přestože musel trávit tvrdých 13 hodin denně manuální prací, svých zkušeností jako *Bracero* však nelituje. Byl jedním z těch, kterým farmář, Američan mluvící španělsky, dle Davida zřejmě mexického původu, poskytl adekvátní podmínky k práci a pobytu, přestože cestu do USA absolvoval v nehumánních podmínkách, kdy byl s ostatními mexickými *Braceros* přepravován vlakem určeným pro přepravu zvířat, bez sedadel, vleže na zemi ve špíně. Musel také projít již zmiňovaným procesem tak zvané dezinfekce a nahý podstoupit „sprchu chlorovým vápnem“ a nedůstojnou zdravotní prohlídku. David Contreras i přes extrémní utrpení, které zažil, nelituje, že se do programu přihlásil, i když upřímně přiznává, že doufal, že si v USA vydělá více, než co mu bylo za těžkou práci vypláceno (11).

Bracero Program byl nakonec zrušen v roce 1964 díky zavedení mechanizace do amerického zemědělství a následně definován jako „legální otroctví“ (17).

V současnosti podle USDA celková domácí produkce cukru v USA přesahuje 8 mil. t, z čehož asi 60 % činí cukr vyrobený z cukrové řepy, což je pro USA nejvíce od let 1959/1960, kdy probíhal již zmiňovaný *Bracero Program* a na polích pracovali mexičtí dělníci (18).

Obr. 3. Braceros na řepném poli v USA (1961)

Pramen: Colorado State University

Souhrn

Spojené státy americké se díky své geografické poloze a velké konzumaci cukru, která v posledních desetiletích stoupá, staly převážně ve válečných i poválečných letech zdrojem příjmů pro mexické imigranty přicházející za prací na pole cukrové řepy. V době druhé světové války byl vytvořen MFLSP program, nebo také *Bracero Program*. Mexičtí dělníci, i přes své velké schopnosti a zkušenosti s prací na zemědělské půdě, byli v USA při práci na polích cukrové řepy diskriminováni a vykořisťováni a museli čelit nehumánnímu zacházení. Přes veškeré kritiky mexická výpomoc přispěla velkou měrou k rozvoji amerického zemědělství, což ale nezměnilo nic na faktu, že právě *Bracero Program* byl po jeho skončení nazván „legálním otroctvím" a vyžádal si desítky úmrtí na straně mexických dělníků.

Klíčová slova: braceros, imigrace, cukrová řepa, diskriminace, Mexiko, USA, legální otroctví.

Literatura

1. Grajeda, R. F.: Chícanos: The Mestizo heritage. Broken Hoops and Plains People. In *A Catalogue of Ethnic Resources in the Humanities: Nebraska and Thereabouts*, Lincoln: University of Nebraska Press, 1976, s. 47–98.
2. Smith, M. M.: Beyond the borderlands: Mexican labor in the Central Plains, 1900–1930. *Great Plains Quarterly*, 1, 1981, s. 239–251.
3. *SAGARPA*. [online] http://www.gob.mx/sagarpa, 2007.
4. Valdés, D. N.: Settlers, sojourners, and proletarians: Social formation in the Great Plains sugar beet industry, 1890–1940. *Great Plains Quarterly*, 10, 1990, s. 110–123.
5. Vargas, Z.: *Proletarians of the North: A History of Mexican Industrial Workers in Detroit and the Midwest, 1917–1933*. Berkeley: University of California Press, 1993.
6. Robinson, R, S.: Taking The Fair Deal to the Fields: Truman's Commission on Migratory Labor, Public Law 78, and the Bracero Program, 1950–1952. *Agricultural History 84.3*, 2010, s. 381–402.
7. Anderson, E. S.: The Sugar Beet Industry in Nebraska. *2nd ed., Bulletin no. 9, Conservation Department*. Lincoln: University of Nebraska Press, 1937.
8. Valdés, D. N.: *Barrios Norteños: St. Paul and Midwestern Mexican Communities in the Twentieth Century*. Austin: University of Texas Press, 2000.
9. Martin, P.: *Promise Unfulfilled: Unions, Immigration, and Farm Workers*. [online] http://www.cornellpress.cornell.edu/, Cornell University Press, 2003.
10. Bloomekatz, A. B.: *Ex-braceros get 2 months to file claims. Settlement may affect 20,000 who worked in the U.S. during WWII and are still here*. [online] http://articles.latimes.com/2008/oct/16/local/me-bracero16, 2008.
11. Nájar, A.: *La desconocida historia de los braceros mexicanos que murieron por esperar un empleo en Estados Unidos, BBC Mundo, Ciudad de México*. [online] http://www.bbc.com/mundo/noticias-america-latina-37528106a:, 1. 10. 2016.
12. Hurt, R., D.: *The Great Plains During World War II*. University of Nebrasca Press, 2008.
13. Driscoll, B. A.: *Me voy pa´pensilvania por no andar en la vagancia. Los ferrocarrileros mexicanos en Estados Unidos durante la Segunda Guerra Mundial*. UNAM Press. México. 1996.
14. *El drama de los braceros de Empalme: BBC de Londres. Cuando bajó del tren, David Contreras no podía creer lo que estaba frente a él*. [online] http://nopasanada.mx/drama-los-braceros-empalme-bbc-londres/Cintilla, Estado, ESTADO, Slider. 2. 10. 2016.
15. Martínez, L.: David Salcido Martínez. Bracero History Archive. Item #193. [online] Dostupné na: http://braceroarchive.org/es/items/show/193., 2017.
16. Martínez, L.: Alonso Venegas Batres. *Bracero History Archive*. Item #189. [online] http://braceroarchive.org/es/items/show/189, 2017.
17. Cockroft, J. D.: La esperanza de México: un encuentro con la política y la historia. *Siglo*, XXI, 2001.
18. EU comprará menos azúcar mexicana para próximo ciclo. *El economista*. [online] http://eleconomista.com.mx/industrias/2016/07/13/eu-comprara-menos-azucar-mexicana-proximo-ciclo. 13. 7. 2016.

Rubešová Š.: Mexicans in Sugar Beet Fields in USA: Hard Life of Mexican Immigrants in American Agriculture in mid-20th Century

The United States of America due to its geographic location and high consumption of sugar, which has been rising in recent decades, became the source of income for Mexican immigrants who were coming to work in the sugar beet fields during WWII and the post-war period. The program which was called Mexican Farm Labor Supply Program (MFLSP) or The Bracero Program significantly contributed to the growth of agriculture in the country in spite of the fact that in the end it was pronounced "legal slavery" and claimed many Mexican lives.

Key words: bracero, sugar, beet, immigration, Mexico, legal slavery

Kontaktní adresa – Contact address:

PhDr. Štěpánka Rubešová, Ph.D., Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta, náměstí Svobody 331, 500 02 Hradec Králové, Česká republika, e-mail: stepanka.rubesova@uhk.cz